

STEI-i: trenta anys de sindicalisme autònom a les Illes Balears i Pitiüses

Bernat Joan i Marí,

secretari de Política Lingüística del govern de Catalunya

La Transició, a les illes Balears i Pitiüses, ens va aportar un mapa polític força dissociat de la realitat social, cultural, històrica, lingüística i nacional. Així, mentre els Països Catalans constituïen una realitat des de tots els punts de vista esmentats anteriorment, això no es va traduir en cap plasmació política. El nacionalisme polític d'alliberament va ser el gran damnificat de la Transició. En una primera etapa, UCD i PSOE constituïen les forces majoritàries; després de la desfeta de la UCD, el PP va passar a ocupar aquest espai, tot i que molt més escorat cap a la dreta. El PSM, el socialisme autònom, va ser minoritari, encara que en determinades etapes ha tengut una força ben considerable. I el projecte d'Unió Mallorquina va anar quallant entre atzars i batzegades, sense arribar a fer forat definitiu ni en UCD ni, posteriorment, en el PP (tot i que avui UM és decisiva, com ho és el PSM, o fins i tot ERC, en la configuració de majories de progrés a les illes Balears). Ras i clar, el mapa polític de les Balears, al llarg de la transició i posttransició, s'ha assembletat més al de Castella-La Manxa que no al del País Basc o de Catalunya (on el sistema de partits polítics clarament difereix del més general arreu de l'estat).

"Entenc que fa molta falta, dins l'àmbit sindical, igual que dins l'àmbit polític, que es construeixin instruments autònoms, sense obediència forana..."

L'STEI-i, emperò, ens va salvar el mapa sindical, almenys dins l'àmbit de l'ensenyament. El Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes, des de fa trenta anys, constitueix l'opció autònoma, desvinculada de poders centrals i de disciplines estatals, al servei de les persones que treballen en l'àmbit educatiu, a les illes Balears i Pitiüses. Prova d'aquesta força és avui l'àmplia majoria de represen-

tants de l'STEI-i a les eleccions sindicals, a l'àmbit educatiu, al nostre arxipèlag. L'STEI-i té majoria absoluta a Educació. En cap altre àmbit no trobam una victòria tan clara i tan contundent de l'opció nacionalista d'alliberament, de l'opció autocentrada, pròpia de la nostra comunitat mal anomenada autònoma.

Vista la força dins l'àmbit educatiu, l'STEI-i ha volgut fer un pas endavant, més recentment, i constituir-se en intersindical de les illes. En relació a això, l'únic que puc escriure és que consider que fa molta falta. Fora de l'àmbit educatiu, les majories sindicals solen venir marcades pels sindicats que també són majoritaris a la resta de l'Estat, si descomptam Euskadi (amb majories sindicals d'ELA o de LAB, ambdós sindicats autònoms, ben arrelats a la nació basca i sense obediències estatals), Galícia (amb la Intersindical Galega) i, d'una altra manera, Catalunya. A Catalunya s'ha produït el curiós fenomen de l'autonomització dels sindicats espanyols (a través de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya i de la UGT catalana, amb branques i sectors amplis que, a hores d'ara, per exemple, aposten clarament per la independència nacional).

Entenc que fa molta falta, dins l'àmbit sindical, igual que dins l'àmbit polític, que es construeixin instruments autònoms, sense obediència forana, ben imbricats en la pròpia societat, destinats a servir-la i a no fer concessions externes, que tendeixen a desvirtuar la pròpia tasca sindical.

Avui dia, tant el sindicalisme com el món educatiu tenen plantejats tota una sèrie de reptes, en molts casos substancialment diferents d'aquells que havíem d'afrontar al principi de la Transició a la democràcia, ara fa trenta anys, quan es va crear l'STEI. Vivim en una societat cada vegada més diversa i plural, en la qual hem de treballar perquè tothom tengui igualtat d'oportunitats, sense caure per això en l'intervencionisme estatalista ni en estratègies que tendeixen a fer minvar el dinamisme de la nostra societat i de la nostra economia. Per

30 anys

això necessitam analitzar molt bé tots aquests canvis, tenir ben presents els nous reptes i cercar les solucions més adients a cada problema.

"Fa falta un STEI-i fort, fa falta un professorat amb les idees clares i fan falta institucions que estiguin disposades a treballar per la nostra llengua i cultura."

L'STEI-i no és un sindicat inflexible ideològicament ni esclerosat en els seus plantejaments i pràctiques: al contrari, si ha mantengut i ha fet créixer la seua influència ha estat precisament per la capacitat d'adaptació a les necessitats de cada moment. Quant als reptes en educació, voldria remarcar-ne un que consider que serà clau per al nostre futur com a poble: em referesc, naturalment, al repte d'incorporar

rar a la nostra societat (i, amb això, vull dir a la nostra llengua i a la nostra cultura) l'enorme contingent de persones novingudes que han passat, passen i passaran a viure entre nosaltres. Si els convertim en mallorquins, menorquins, eivissencs i formenterers que puguin desenvolupar-se amb igualtat de condicions amb tota la ciutadania de les illes, garantirem un futur conjunt i una cohesió social del tot necessària. Si no ho aconseguim, ens endinsarem en un camp de mines que podria acabar amb la fragmentació de la nostra societat i en l'afebliment nacional a la nostra part del món.

Fa falta un STEI-i fort, fa falta un professorat amb les idees clares i fan falta institucions que estiguin disposades a treballar per la nostra llengua i cultura. Per tant, llarga vida a l'STEI-i! Tot sabent que, d'aquí a un parell de dècades, quan el nostre sindicat compleixi mig segle, viurem, altra vegada, en un món totalment diferent. Ja amb perspectiva, podrem començar a escriure la història dels fonaments que les dones i els homes de l'STEI-i han contribuït a assentar fermament dins la nostra societat. □